

Aanvullend Rapport Centrale Diaconale Commissie (CDC) voor de Landelijke Vergadering Houten 2010

Eerder, bij bericht d.d. 13 februari 2010, is door de CDC aan de komende LV Houten gerapporteerd over de toenmalige stand van zaken. In dat rapport werd aangegeven dat aan het moderamen van de LV Zwolle was verzocht om nader overleg te hebben over het functioneren van de CDC. Dit overleg heeft inmiddels plaatsgevonden in een tweetal bijeenkomsten, waarbij vanuit het moderamen van de LV Zwolle aanwezig waren de predikanten Mudde en Venderbos. In de eerste bijeenkomst werd tevens deelgenomen door ds. P. Kleingeld van Maassluis (q.q. consulent Missionair Steunpunt), die daaraan voorafgaand reeds initiatief had genomen om een toekomstige verbinding tussen de CDC en het Missionair Steunpunt van de NGK te onderzoeken.

De eerste bijeenkomst tussen CDC, moderamen LV Zwolle en consulent MS heeft plaatsgevonden op 4 maart 2010. Op basis van die bijeenkomst is door ds. Venderbos een notitie geschreven met ideeën voor een doorstart van de CDC. Tevens werd in deze bijeenkomst afgesproken dat de CDC twee verkennende bezoeken zou brengen, één aan het Diaconaal Steunpunt van de GKV, en een tweede aan het Missionair Steunpunt van onze NGK. Nadien is op 10 juni 2010 opnieuw gesproken tussen de CDC en de eerder genoemde leden van het moderamen van de LV Zwolle. De hier voorliggende aanvullende rapportage is de weerslag van die gesprekken en bezoeken, zoals die door CDC is ervaren en bij deze door de CDC (aanvullend) wordt gerapporteerd aan de LV Houten. De rapportage van 13 februari 2010 aan de LV Houten wordt daarbij als bekend verondersteld, en de daarin genoemde feiten en omstandigheden worden in dit aanvullend rapport dan ook niet in extenso herhaald.

Het voorliggende aanvullend rapport is met weinig menskracht en onder grote tijdsdruk tot stand gekomen. Het kent derhalve “losse eindjes”, gebrek aan structuur, en aanbevelingen die soms niet of nauwelijks zijn uitgewerkt. De CDC vraagt om uw begrip daarvoor.

Vanuit het perspectief van de CDC worden in dit aanvullend rapport de volgende onderwerpen aan de orde gesteld:

A.1 de positie van het diakenambt binnen de NGK
A.2 aanbevelingen

B.1 de positie van de huidige CDC
B.2 aanbevelingen

C.1 rapportage m.b.t. de STAGG
C.2 aanbevelingen

A.1 De positie van het diakenambt binnen de NGK

De CDC meent dat er sprake is van een tanend besef ten aanzien van de fundamentele positie van de diakenen rond avondmaal, voorbede en diaconale collecte. Er is nauwelijks meer sprake van een zichtbare, merkbare plaats voor de diakenen in de zondagse diensten. De toerusting van de leden van de gemeente tot dienen van de naaste (beter gezegd: tot het *zijn* van naaste) komt minder aan bod. De vraag of het opheffen van de diaconie enig verschil zou uitmaken voor het functioneren van een gemeente dringt zich op. Natuurlijk is dit een veralgemenisering, maar er is naar gevoelen binnen de CDC wel degelijk sprake van een tendens zoals geschetst. Voor literatuur in deze zij verder verwezen naar: *Herman van Well, Dienst doen: Praktijkboek voor diakenen*, en: *Dienen en delen: basisboek diaconaat, onder redactie van dr. G.C. den Hertog en dr. A. Noordegraaf*.

A.2 Aanbevelingen

A.2.1 De CDC beveelt aan om een studietoelichting in te stellen voor bezinning op de positie van het diakenambt binnen onze kerken. In een dergelijke commissie zouden naast diakenen tenminste ook deskundigen moeten worden benoemd vanuit de disciplines theologie, missie, en maatschappelijk werk. Voor de bemensing van deze commissie zal de CDC graag suggesties aandragen.

A.2.2 De CDC raadt aan om met de GKV af te stemmen in hoeverre daar momenteel soortgelijke studies lopen of zijn voorgenomen, en om te onderzoeken of daaraan kan worden deelgenomen.

N.B. De CDC onderkent dat de manier van kerk-zijn binnen de NGK niet (meer) eenduidig is, en dat veelvormigheid waarschijnlijk zal toenemen. Ook het kerk-zijn in de gebruikelijke gedaante evolueert in sterke mate. Vanuit die observatie is dan ook met graagte ingegaan op de suggestie van ds. P. Kleingeld (q.q. consultant Missionair Steunpunt) om te spreken met een lid van het bestuur van het Missionair Steunpunt en met een vertegenwoordiger van de organisatie Tear. Binnen de gegeven termijn heeft dat gesprek wel duidelijk gemaakt dat het waardevol zal zijn om ontwikkelingen met betrekking tot CDC en MS met elkaar te blijven afstemmen, en om te zoeken naar gezamenlijkheid in activiteiten. Tot verder concretisering is het nog niet gekomen ("we zien wel het doel, maar nog niet de weg").

A.2.3 De CDC beveelt aan dat CDC en MS visie, plannen, ontwikkelingen en zo meer onderling blijven afstemmen, en met elkaar zoeken naar een vruchtbare vormgeving van samenwerking. Een concrete en aanbevolen invulling hiervan is, dat een lid van het bestuur van het MS plaats neemt in de CDC.

B.1 De positie van de huidige CDC

B.1.1 Diverse pogingen om contact te leggen met de diaconieën van de kerken hebben geen resultaat van betekenis gehad; met name wordt hier het zeer geringe aantal inschrijvingen voor de (voorgenomen) Diaconale Conferentie in november 2008 nog eens gememoreerd.

B.1.2 Het ontbreekt binnen de CDC structureel aan professionaliteit en continuïteit.

B.1.3 De huidige bezetting van de CDC is niet in staat om 'de kar te trekken'.

B.1.4 Het zoeken van leden voor de CDC verloopt ongestructureerd (nl. volgens de methode: "wie ken ik die ik zou kunnen vragen?"); prioriteitstelling valt ook 'tijdens de rit' niet zelden uit ten nadele van de CDC.

B.2 Aanbevelingen

B.2.1 De CDC stelt voor om een professionele enquête te laten uitvoeren naar de behoefte van de diakenen binnen onze kerken aan ontmoeting en aan een centraal steunpunt. Tevens, om te inventariseren hoe een (eventuele) behoefte succesvol ingevuld zou kunnen worden. Een dergelijk onderzoek kan mogelijk worden uitgevoerd in een kader van studieopdracht binnen opleidingen die onderdeel zijn van de CHE of de GH. Voor de aansturing van deze enquête wil de huidige CDC zich graag inzetten, waarbij mogelijk aansluiting kan worden gezocht bij eerdere soortgelijke enquêtes binnen de GKV.

B.2.2 Zonder vooruit te willen lopen op de resultaten van een enquête als genoemd onder B.2.1., kan worden gedacht aan het instellen van een diaconaal steunpunt voor de NGK, maar zeker ook aan het zoeken van samenwerking met bestaande soortgelijke organisaties binnen de GKV. Een eerste verkenning in die richting heeft tot hoopvolle reacties geleid, en tot het voornemen om intensief samen te werken voor de Diaconale Conferentie van de GKV in oktober 2010.

B.2.3/4 Voor de korte termijn, en in afwachting van besluiten van de LV over de aanbevelingen opgenomen in dit aanvullend rapport, vraagt de CDC om hulp bij het zoeken naar uitbreiding van de commissie met tenminste 4 nieuwe leden-diakenen, onder wie iemand die de functie van voorzitter wil bekleden.

C.1 Rapportage m.b.t. de STAGG

De STAGG omschrijft haar missie als volgt:

“Vanuit de context van de Nederlands Gereformeerde Kerken biedt de STAGG professionele hulp van hoge kwaliteit op het gebied van psychotherapie en toerusting, gebaseerd op een bijbels mensbeeld, aan iedereen ongeacht de kerkelijke achtergrond.”

De CDC onderschrijft deze missie, en stelt zich ten doel om de hulp en begeleiding die de STAGG op beide terreinen biedt voortdurend positief onder de aandacht van de kerken te brengen.

Op 15 december 2009 is door Lloyds aan de STAGG een HKZ certificaat uitgereikt. Dit certificaat heeft betrekking op het onderdeel hulpverlening van de STAGG. Het is een kwaliteitsonderscheiding in de zorg, die wordt verleend na een zorgvuldige toetsing van de organisatie.

Sinds het ontstaan van de STAGG op 30 juni 1970 is de verhouding tussen STAGG en CDC geëvolueerd. De meest recente aanpassing van de statuten van de STAGG ten aanzien van die verhouding had plaats in 2002. Het doel van de Stichting bleef ongewijzigd, maar de in de statuten genoemde middelen om dat doel te bereiken, werden aangepast. De toespitsing op de verzorging en opvoeding van minderjarigen verdween (in aansluiting op de feitelijke beëindiging van dit werk en de afstoting van kindertehuizen in de voorafgaande jaren).

Het nieuwe art.3 vermeldt als middelen:

- a) *het geven van voorlichting binnen de NGK over het werk van de Stichting;*
 - b) *het verstrekken van ambulante geestelijke gezondheidszorg;*
 - c) *het toerusten van ambtsdragers, kerkenraden en gemeenteleden van de Nederlands Gereformeerde Kerken;*
 - d) *het bemiddelen bij conflicten;*
- De stichting richt zich primair, doch niet uitsluitend, op de (leden van de) Nederlands Gereformeerde Kerken*

Wat betreft de relatie met de CDC vermeldt het nieuwe artikel 5.9:

‘Van benoemingen van bestuursleden wordt mededeling gedaan aan de Centrale Diaconale Commissie van de Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken. Het bestuur kan, alvorens tot benoeming over te gaan, advies vragen aan bedoelde commissie, met welk advies alsdan zoveel mogelijk rekening wordt gehouden’.

Art. 10.4: ‘Het bestuur doet jaarlijks een afschrift van de jaarstukken toekomen aan de Centrale Diaconale Commissie en zal met eventuele op- en aanmerkingen van deze Commissie naar aanleiding van deze stukken rekening houden bij zijn toekomstig beheer van de stichting’.

Art. 12.4: ‘Een besluit tot statutenwijziging zal alleen dan worden genomen indien het voorstel daartoe te voren ter kennis is gebracht van de Centrale Diaconale Commissie (...) en deze commissie in de gelegenheid is geweest advies uit te brengen. Indien niet twee maande na dagtekening van de adviesaanvraag is gereageerd, wordt het advies geacht positief te zijn’.

De eerst toezichthoudende taak van de CDC is door de jaren heen dus veranderd. In de huidige situatie vergadert het bestuur van de STAGG minimaal eens per jaar met een afvaardiging uit de CDC, over beleid en uitvoering zoals die in het afgelopen jaar bij de STAGG zijn geweest. Daarbij is ruim gelegenheid tot het stellen van (kritische) vragen, en vindt vanuit de STAGG een open verantwoording plaats. Ook wordt de hoogte van de bijdrage die aan de kerken zal worden gevraagd besproken. Het jaarverslag van de STAGG over 2009 vermeldt hierover het volgende: *“Door de komst van twee nieuwe freelance medewerkers voor de toerustingactiviteiten zijn zowel de kosten als de opbrengsten betreffende toerustingactiviteiten sterk toegenomen. Er is tijd en geld ingeruimd om het aanbod op het gebied van toerusting te verbreden en af te stemmen op veranderende vraagstellingen vanuit de kerken.”*

“De van de Nederlands Gereformeerde Kerken gevraagde bijdrage bedroeg in 2009 wederom € 2,50 per lid. De feitelijk verleende steun kwam hiermee nagenoeg overeen.”

De activiteiten van de STAGG op het gebied van psychotherapie en hulpverlening worden voornamelijk gefinancierd vanuit de zorgverzekering. De financiering van het toerustingswerk komt geheel voor rekening van de kerken, in de vorm van rechtstreekse bijdragen en van de genoemde hoofdelijke omslag.

De secretaris van de STAGG woont de vergaderingen van de CDC (4 x per jaar) bij. Voor nadere informatie over het werk van de STAGG, zowel op het terrein van de psychotherapie als op dat van de activiteiten voor opleiding, vorming en toerusting, wordt korthedshalve verwezen naar het jaarverslag 2009, te vinden op www.stagg-ngk.nl

C.2 Aanbevelingen

C.2.1 De CDC beveelt het werk van de STAGG van harte aan bij de kerken, en wil dat (op welke wijze in de toekomst dan ook) blijven doen. Niet alleen wegens de specifieke achtergrondkennis die een vertrouwd kader biedt voor zaken die geloof en geloofsbeleving betreffen, maar zeker ook wegens de hoge kwaliteit van de verleende zorg en begeleiding, die onder meer naar voren komt in de recente certificering HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector)

C.2.2 . De CDC stelt vast dat de activiteiten op de terreinen van hulpverlening en toerusting steeds meer een gescheiden financiering genieten, waarbij de toerustingsactiviteiten volledig voor rekening komen van de kerken. De CDC stelt verder vast dat vanuit het rapport van de Commissie Predikantsprofiel, onderwerp van bespreking en besluitvorming op de LV Houten, een heldere vraag en behoefte naar voren komt voor opleiding, vorming en toerusting van predikanten en kerkelijk werkers. De CDC beveelt de LV dan ook aan om te besluiten dat tussen deze (nog te onderschrijven, maar onzes inziens zeker te verwachten) opleidingsbehoefte enerzijds, en aanbod van de STAGG van cursussen en begeleiding anderzijds, een stevige verbinding tot stand zal komen. Daarbij kan tevens worden gezien hoe de financiering van de toerustingsactiviteiten in een binnen de kerken meer gangbaar kader kan worden geplaatst.

Aangezien wordt vermoed dat de activiteiten op het gebied van toerusting niet over de volle breedte van onze kerken bekendheid genieten, is als bijlage bij dit aanvullend rapport een beschrijving van de bedoelde activiteiten toegevoegd.

Centrale Diaconale Commissie, juni 2010

Peter Wakker, secretaris

Bijlage bij het Aanvullend Rapport Centrale Diaconale Commissie (CDC) voor de Landelijke Vergadering Houten 2010

Kerkelijk toerustingswerk door de STAGG

Ter attentie van de Landelijke Vergadering Houten 2010

Doel en achtergrond van ons werk

Het werk van de STAGG is ontstaan vanuit de kerken en is – zeker wat betreft de toerusting – sterk gericht op ondersteuning en opbouw van de gemeente en haar leden. Met vooral aandacht voor mensen die daarin op een specifieke manier dienstbaar zijn: bijvoorbeeld in de kerkenraad of in het pastorale team, in het jeugdwerk of als predikant. Maar ook voor ouders, die met vragen zitten rond de opvoeding.

De verbindingslijnen tussen de toerustingswerkers en de kerken zijn gezien de aard van het werk kort en direct. Wel hebben we de indruk dat veel kerken zich nog onvoldoende realiseren wat onze bijdrage voor hen zou kunnen betekenen. Naast die directe lijnen loopt er ook een verbinding met de kerken via de CDC, die zich vooral richt op het werk van de diakenen, en die daarnaast de Landelijke Vergadering rapporteert over ontwikkelingen bij de STAGG. De band tussen CDC en STAGG is stevig en die willen wij graag zo houden en waar mogelijk versterken.

Daarom willen wij langs deze weg nog eens onderstrepen wat de STAGG aan toerusting te bieden heeft, diensten waar ook diakenen gebruik van kunnen maken. Samen met hen en met de CDC willen we ook graag nieuwe vormen van toerusting ontwikkelen die hen kunnen ondersteunen in hun werk.

De afdeling Toerusting heeft het afgelopen jaar geïnvesteerd in een vernieuwing en verbreding van haar visie op toerusting binnen de NGK, afgestemd op de eisen en vragen van deze tijd, 2010. We beschouwen het als onze missie om zowel professionele werkers als groepen en individuele gemeenteleden die een taak hebben in gemeentes zo toe te rusten dat zij hun werk met vreugde, tot opbouw van de gemeente en tot eer van God kunnen doen, zodat van de gemeentes een goed getuigenis uitgaat naar de wereld waarin zij staan. Deze bezinning heeft geleid tot een uitgebreider aanbod dan voorheen.

Nieuwe workshops

De diaken in beweging. Kiezen en delen

Deze is ontwikkeld voor de landelijke ontmoetingsdag voor diakenen in 2008 die toen niet door ging.

De workshop is bestemd voor diakenen die zich af vragen of er meer mogelijk is dan wat nu gedaan wordt door hun gemeente, en voor diakenen die niet weten waar ze het eerst of laatst moeten beginnen doordat er zo veel aan mogelijkheden en verzoeken op hen af komt. Het doel van de workshop is diakenen te helpen tot keuzes te komen en om een aanzet te geven tot het nemen van de eerste stappen op weg naar nieuw of vernieuwd diaconaat in hun gemeente.

Workshops ontwikkeld in samenwerking met de afdeling hulpverlening:

- Wel goed maar niet gek* – over de mogelijkheden en grenzen van pastorale zorg
- Alles verloren* – over omgaan met verlies en rouw
- Het gezin: weldadig of gewelddadig?* – over het herkennen van en handelen bij huiselijk geweld
- Kernkwadranten* – voor teams en kerkraden, om zichzelf en elkaar beter te leren kennen en de samenwerking te verbeteren.

Naast deze workshops zijn er workshops over andere onderwerpen mogelijk. Medewerkers van Toerusting horen graag wat de behoeften van diakenen zijn, zodat zij hen zo goed mogelijk van dienst kunnen zijn.

Ondersteuning bij visie- en missietrajecten

Op dit moment worden veel gemeenten bepaald bij de noodzaak om zich opnieuw te bezinnen op de visie en missie van hun gemeente in hun specifieke plaats en omstandigheden. Diaconaat is uiteraard een belangrijk onderdeel van die bezinning. Medewerkers van Toerusting bieden ondersteuning bij zo'n proces en hebben daarvoor een waardevol en toegankelijk traject ontworpen.

Cursus pastorale gespreksvoering.

Deze is niet nieuw, integendeel. De cursus bestaat al langer en is in de loop der jaren aan de hand van de opgedane ervaring en feedback steeds verder verbeterd. Er wordt aandacht besteed aan thema's die ook in gesprekken door diakenen van belang zijn, zoals : kenmerken van een goed gesprek, werken aan vertrouwen, tot de kern komen, omgaan met weerstand, bemoedigen en vermanen. Als daar behoefte aan is komt het onderscheid tussen pastoraat en diaconaat aan de orde.

Intervisie

Tijdens de cursussen pastorale gespreksvoering blijkt steeds weer dat deelnemers veel van elkaar leren en elkaar bemoedigen. Zij spreken vaak de behoefte uit aan mogelijkheden om door te gaan met leren en elkaar ondersteunen. Daarvoor is intervisie bij uitstek een middel. Een medewerker van Toerusting kan een intervisiegroep helpen opstarten. De eerste keer dat een toeruster komt is gratis.

Coaching

De STAGG biedt individuele coaching aan professionele werkers in de kerken. Maar ook ambtsdragers, zoals diakenen kunnen van deze dienst gebruik maken. In coaching maak je even pas op de plaats om, samen met een buitenstaander, te kijken naar hoe je bezig bent en hoe dat beter zou kunnen.

Samenwerking met NGJ

Niet in de eerste plaats relevant voor diakenen, maar misschien toch zinvol om te noemen: in samenwerking met het NGJ wordt gewerkt aan een cursus over jeugdpastoraat.

Alle cursussen, workshops en begeleidingstrajecten worden zo veel mogelijk afgestemd op de vragen van de betreffende deelnemers of kerken.

Meer informatie over de STAGG en het toerustingswerk is te vinden in het jaarverslag 2009 (www.stagg-ngk.nl) , of via ons bureau in Houten.

Juni 2010

Bestuur en toerustingsteam van de STAGG